

Hynek Bečka

(Gymnázium Jana Keplera – Praha), 2. místo

Prezident

Poprvé v historii našeho státu se přihodilo to, že si budeme svého prezidenta vybírat sami. Je to trochu divný pocit, cítíme se najednou trochu dospěleji, trochu američtěji, trochu odpovědněji.

Zároveň je to veliká příležitost se ptát, co pro nás prezident vlastně znamená, co představuje, kdo to vůbec je. Až tehdy se můžeme rozhodnout, jaký by tedy vlastně měl být. Dnešní doba nám často, třeba v nejrůznějších akčních filmech, předestírá obraz prezidenta jako někoho neuvěřitelně důležitého, někoho kdo na svých bedrech nese osud celé země, ne-li celého světa. Páchají se na něj atentáty, jeho život je každým okamžikem ohrožen a musí ho střežit ti nejlepší z nejlepších, aby nedošlo ke katastrofě, jež by mohla otřást celým universem.

V našich českých poměrech se věci mají trochu jinak. Na rozdíl od amerického prezidenta ten český nemá vlastně jinou funkci než reprezentativní. Pokud se naň páchají atentáty, tak zpravidla jenom kuličkovkou. To ale nic nemění na tom, že je pro naši zemi velice důležitý. Na prezidenta se vždycky díváme jako na svého vůdce.

Každá společnost v historii měla nějaké vůdce, ať už to byli kmenoví náčelníci, králové nebo prezidenti. Dříve bylo bezpodmínečně nutné mít někoho, za koho se můžeme postavit, kdo nás bude chránit před nepřáteli, kdo bude jednat ve chvíli, kdy se nikdo jiný jednat neodváží, nebo prostě jednat nemůže. Bez těchto vůdců by společnost nemohla fungovat, málokdo byl zvyklý na to, že i on, poddaný může ovlivnit svět v širším měřítku a koneckonců málokdo k tomu měl možnost. Lidé prostě poslali své malé kousky moci nahoru, aby je dali jednomu z nich. Ne vždy to museli udělat vědomě nebo úplně ochotně, často chtěli stát za někým jiným, ale i tito rebelové měli někoho, kdo by je vedl, ať už to byl Žižka, nebo Jan Roháč z Dubé. Lidé vždycky chtěli, aby za ně mohli rozhodovat jiní. Život byl tak jednodušší, nemuseli jsme se zabývat všemi trablemi, které s sebou přinášel.

I v moderní době jsme mohli dobře vidět, že lidé chtějí, aby před nimi někdo stál a řešil jejich problémy. Bohužel, už to není dost dobře možné. Svět je natolik komplikovaný, moc a rozhodování natolik rozdrobené, že ho jeden člověk prostě nedokáže jen tak změnit. Už nemůžete jen tak přesídlit papeže do Avignonu, ani darovat celou zemi někomu úplně jinému. A je to určitě dobře, víme přece, kam vede uzurpace moci do jedné ruky, jací vůdci pak mohou povstat a způsobit, že celý svět bude zavlčen do strašlivé války a jeden nevinný národ takřka vyhlazen z rozkazu několika vlivných lidí, kteří prostě mohli konat podle svých zvrhlých myšlenek.

Nakonec jsme přišli o tuto mocenskou roli vůdce. Oprávněně už nikomu nedůvěřujeme natolik, abychom do jeho rukou svěřili svoje životy a zdroje, podařilo se nám zbavit se těch,

kteří si toto pochybné právo chtěli ponechat. Zvolili jsme si tak svět bezpečnější, ale složitější. Naši vůdcové musí prostě pracovat jinak.

Dalo by se říci, že je možné jednat skrze slova, vůdce nemusí mít pravomoci, aby byl vidět. Média budou dozajista sledovat každý jeho krok, každý jeho výrok a on se může buď skrývat za mlhou tvořenou poradci, mluvčími a fámuly, nebo této velkolepé příležitosti využít a bojovat tak jak bojovat může.

Prezident, vůdce, jemuž budeme posílat své kousičky moci už za několik měsíců, je dobře viditelný, má možnost dostat se ke slovu, což je příležitost a povinnost zároveň, najednou může jednat podobně, jak tomu bylo u středověkých králů. Skrze to co říká, jaký je, může nakonec změnit docela dost. Co by ale měl říkat? Jaký by měl být? Má to být nejlepší z nás? Esence národa, která bude z Hradu zářit do okolních zemí? Měl být nějakým vyvoleným polobohem, na kterém se všichni shodnou, který je vidět úplně všude, tváří se, kterak se angažuje v každé vědecké disciplíně, od archeologie po biologii, je znalcem nejrůznějších kultur, křesťanem i ateistou zároveň, válečným stratégem, pilotem a expertem přes bojová umění? Myslím, že ne.

Pokud se prezident rozhodne tvořit kolem sebe tento pomýlený obraz, stylizovat se do role spasitele skutečně schopného jakýchkoli činů, může to podle mě být stejně špatné, jako kdyby nedělal vůbec nic.

Řekl bych, že když se prezident začne tvářit, že je naprosto dokonalý, když se tak tváří všichni jeho poradci, když tomu začínají věřit i lidé, kteří si ho zvolili, náš vůdce přestává být člověkem a stává se pro některé jakýmsi polobohem, ne-li Bohem. Může se přihodit, že mu budeme věřit každé jeho slovo, protože to přece není obyčejný politik, obyčejný člověk, ale Náš prezident, dokonalý po každé stránce. Jeho soudy pak budou nad soudy všech odborníků, jeho názory budeme brát za absolutní pravdu.

Nikdy nesmíme zapomínat, že naši prezidenti jsou koneckonců také jenom lidé. Mohou se mýlit a nevědí všechno nejlépe. Neměli bychom sklouzávat k tomu, aby se z nich stávali otcové národů a hrdinové státu, abychom je nezbožštili do takové míry, že nebudou schopni přiznat si chybu, nebo říct jednoduché slovo: „Nevím.“

Lidskost našich vůdců je tak nějak nutná. Nechci tím říci, že by se měli fotit uprostřed svých obyčejných obyváků a avizovat, jak jsou podobní nám, normálním lidem, jak pijí stejné pití a jedí stejné svačiny. Nemyslím si ani, že by měl být tím, kdo zastupuje všechny naše vlastnosti, kdo je všeobecně a plošně oblíben, protože je to milý a sympatický chlapík, žertěř a vůbec, člověk, kterého byste prostě chtěli mít za souseda.

Nechci, aby byl můj prezident příliš dokonalý, nechci ale ani, abych se s ním mohl snadno srovnat. Aby měl stejné chyby jako já, které mu snadno odpustím jako člověku, ale už ne jako prezidentovi. Nechci ani, aby prezident mluvil za lidi, aby byl dalším straníkem, který se dere nahoru, aby mohl prosadit svůj program, reformovat co může a vůbec, zastupovat zájmy široké veřejnosti, důchodců a manuálně pracujících.

Protože co může nakonec dokázat člověk, který má pouze reprezentativní funkci. Není nakonec vlastně jen pro legraci, aby byl kdo na připínání medailí, udílení milostí a potřásání si

rukama s ostatními prezidenty? Není to jen takové pohodlné místečko, kam bychom měli odklízet důstojné vysloužilé politiky?

Myslím, že ne. Prezident může dokázat velké věci, ale ne jako politik ani jako reklama na Českou republiku. Prezident je nakonec především symbol, na který se budou lidé dívat, kterému snad budou i naslouchat.

Prezident by neměl mluvit za lidi, prezident by měl mluvit k lidem. V úvodu jsem se zmiňoval o kousíčkách moci, které posíláme nahoru, ke svému vůdci, ke svému prezidentovi. Dnes není možné, aby se nám vládlo tak jako dřív. Jak tedy má vládnout moderní vůdce?

Svémi slovy se může zastávat menšin a utlačovaných, upozorňovat na problémy z jeho pozice sice neřešitelné, ale rozhodně ne neviditelné. Může vždycky stát za lidskými právy a demokratickými idejemi, může vždycky podporovat svobodné myšlení. Vždycky je příležitost se vyjádřit a prezident je ten, kdo by měl být hlasem svobody a práva ať už u nás, nebo i ve světě.

To je myslím opravdu důležité, být hlasem morálky, který ačkoli někdy zní našim uším nepříjemně je vždy respektován a uznáván. Být tím, kdo má odvalu říct věci nepříjemné, které ne vždy toužíme slyšet, tím kdo nám bude neustále připomínat, kam vede směr, který jsme si zvolili před dvaceti lety a jestli nakonec nejdeme úplně opačně.

Ale chtěl bych vám ukázat ještě mnohem vzácnější cestu. Něco, co je samo o sobě natolik úžasné a skvělé, že se to podaří jen málokomu a nevím, jestli skutečně bylo prezidenta, který by to zvládl opravdu na sto procent. Něco, co je obdivuhodné a povznášející u úplně obyčejného člověka, ale skoro zázračné v kombinaci s tím, co jsem prezidentovi přiřkl před chvílí.

Žít život v lásce. Žít tak, aby lidé věděli, že jsem to já, kdo je věrný tomu, co hlásá a ukazuje ostatním. Že jsem to já, kdo je čistý a nebojí se bojovat proti zlu. Že jsem to já, kdo miluje lidi, kdo v sobě nechová nenávist ať už pro politický směr, rasu nebo sexuální orientaci. Žít tak, aby láska nekončila za hranicí prezidentské kanceláře, ale aby skutečně byla v mém životě, abych byl schopen i přes všechno špatné, co se mi může stát, milovat ostatní.

Byl někdy takový prezident, o kterém by tohle šlo říct? Že se skutečně držel? Úplně ve všem? Myslím, že ne.

Na druhou stranu, láska by měla být obousměrná. My bychom neměli ke svým symbolům hledět s příliš velkým nadšením, jinak bychom dělali z prezidenta Boha, kterým nemůže být. My bychom měli být schopni najít v sobě odpuštění, ať už za to, že náš prezident se nakonec zamiloval někoho jiného, než koho si vzal, nebo proto, že byl příliš moc velkým Čechem a zapomněl, že se tak necítí všichni, kterým vládne, nebo že nevydržel tlak, který je naň mnohdy vyvíjen a udělal jednu hloupou věc. Symbol, který by zůstal neposkvřený po celou dobu své existence, je asi ideálem, kterého nikdy nemůžeme zcela dosáhnout.

Řekl bych, že když se objeví skutečně dobrý prezident, poznáme to.

Za pár měsíců budeme posílat své kousíčky moci a důvěry nahoru, aby z nich někdo tkal slova, kterými může měnit svět. Je mezi kandidáty někdo takový, kdo by si je zasloužil? Někdo, kdo by to opravdu zvládl? Konal, ale ne příliš mnoho, ani ne příliš málo? Mluvil, ale

ne zbaběle a bezzubě, ani ne příliš nenávistně? Někdo, kdo by skutečně zase ukázal světu lásku, kterou s sebou nese? Nevím.

Myslím si, že mnozí z kandidátů mají na své minulosti ošklivé skvrny, které by se alespoň měli pokoušet vyprat. Dokud není o odpuštění požádáno, nemůžeme ho dost dobře poskytnout. Myslím si, že mnozí kandidáti jdou do těchto prvních všeobecných prezidentských voleb s nadějí, že dokážou něco sami sobě, že budou prezentovat svou stranu, nebo že dokáží svými slovy v zákulisí politiky zařídit, aby někdo přišel k penězům a někdo je zase ztratil. Myslím si, že někteří prostě chtějí mít důstojný konec své politické kariéry, být tam, alespoň těch pět let, užít si Hrad... A tak.

Opravdu bych chtěl, aby byl někdo, kdo by nám zase začal říkat i nepříjemné pravdy. Kdo by nám zase ukazoval, jakým směrem máme jít, a hlídal, jestli vůbec jdeme. Opravdu bych chtěl, abychom si takového prezidenta vybrali, abychom byli zemí, kde se nemusí bát o dostatečný počet podpisů. A opravdu se bojím, že si nakonec vybereme jen nějakou standartu, která je sice pěkná, vlaje a je nám podobná, nic moc jiného ale nedělá. Uvidíme.